T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2021/365
KARAR NO : 2021/401
KARAR TR : 05/07/2021

ÖZET: 4250 sayılı İspirto ve İspirtolu İçkiler İnhisarı Kanunu'nun 6. maddesinin birinci fıkrasına aykırılık nedeniyle, aynı Kanun'un 7. maddesinin birinci fıkrası (a)bendi uyarınca verilen idari para cezasına karşı yapılan itirazın, ADLİ YARGIYERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

KARAR

Davacı : E.Pazarlama ve Dağıtım Tic. A.Ş.
Vekili : Av. İ.P.
Davalı : Tarım ve Orman Bakanlığı
Vekili : Av. S.T.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Tarım ve Orman Bakanlığı Tütün ve Alkol Dairesi Başkanlığının 21/11/2019 tarihli ve …03.03-E.3550620 sayılı kararı ile, 30/10/2009 tarihli ulusal bir gazetede yayımlanan davacıya ait ürünlerin reklamının, ilgili mevzuat hükümlerine aykırılık taşıması nedeniyle davacı adına4733 sayılı Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkol Piyasasının Düzenlenmesine Dair Kanun'un 8. maddesinin beşinci fıkrasının olay sırasında yürürlükte olan şekli ile (m) bendi uyarınca verilen 33.600 TL idari para cezasının iptali istemiyle açılan davada, davanın reddine ilişkin olarak verilen kararın, Danıştay On Üçüncü Daire Başkanlığınca bozulması üzerine, Mahkemece bozma kararına uyularak,dava konusu işlem tarihinden sonra yürürlüğe giren ve lehe olan kanun hükmünün geçmişe yürütüleceği, ancak ceza miktarının, işlem tarihi itibariyle yürürlükte olan kanunda belirtilen üst sınırı geçmemesi, dolayısıyla davalı idarece belirlenecek ceza miktarının, işlemin tesis tarihi itibariyle yürürlükte olan kanunda belirtilen üst sınır olan 33.600 TL'den fazla, daha sonra yürürlüğe giren 4250 sayılı İspirto ve İspirtolu İçkiler İnhisarı Kanunu hükmü gereğince alt sınır olan 5.000 TL'den az olmaması gerektiği, söz konusu mevzuat değişikliği sonrasında, davalı idarece, lehe olan 4250 sayılı Kanun'un uygulanması, ancak 4733 ve 4250 sayılı Kanun'larda belirtilen alt ve üst sınırlar değerlendirildikten sonra işlem tesis edilmesi gerektiği gerekçesiyle, dava konusu işlemin iptaline,mahkeme kararına uyularak işlem tesis edilmesine karar verildiği belirtilerek;

2. 4733 sayılı Kanun'un 8. maddesi beşinci fıkrasının, reklamın yayımlandığı tarihteki şekli ile (m) bendinde yer alan, *"Tütün mamulleri veya alkollü içkilerin kullanımını ve satışını özendirici veya teşvik edici kampanya, promosyon, reklam ve tanıtım yapılmasını önlemek amacıyla Kurum tarafından bu Kanun uyarınca yapılan düzenlemelere aykırı hareket edenlere otuzbin Yeni Türk Lirası idari para cezası verilir."* hükmü;

3. 4250 sayılı Kanun'un 11/06/2013 tarih ve 28674 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6487 sayılı Kanun ile değişik 6. maddesinin birinci fıkrasında yer alan *"Alkollü içkilerin her ne surette olursa olsun reklamı ve tüketicilere yönelik tanıtımı yapılamaz. Bu ürünlerin kullanılmasını ve satışını özendiren veya teşvik eden kampanya, promosyon ve etkinlik yapılamaz. (...)"* hükmü;

4. Aynı Kanun'un *"Cezalar"* başlıklı 7. maddesi birinci fıkrası (a) bendinde yer alan *"Bu Kanunun 6 ncı maddesinin;*

Birinci ve ikinci fıkralarında belirtilen yasakların her birine aykırı hareket edenlere ve ilgili işletme sahiplerine, beş bin Türk Lirasından iki yüz bin Türk Lirasına kadar, idari para cezası verilir." hükmü ve mahkeme kararları doğrultusunda verildiği açıklanarak, davacı adına 30.000 TLidari para cezası verilmiş, 26/11/2019 tarihli ve ...03.03-E.3645495 sayılı yazı ile davacıya bildirilmiştir.

5. Davacı vekili, idari para cezası kararında bahsedilen Mahkeme kararının taraflarca temyiz edildiğini ve mükerrer olarak verildiğini ileri sürdüğü idari para cezasının iptali istemiyle adli yargı yerine başvuruda bulunmuştur.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

6. **Bakırköy 6. Sulh Ceza Hâkimliği 18/02/2020 tarihli ve D.İş. No. 2020/1046 sayılı kararı**le, bahse konu ihlale ilişkin olarak daha evvel Ankara 12. İdare Mahkemesinin 30/09/2019 tarihli E.2019/997, K.2019/1925 sayılı kararıyla karar verildiği ve kararın henüz kesinleşmediği, devam eden uyuşmazlık nedeniyle idari yargı yerinin görevli olduğu,halihazırda idari yargı yerince verilmiş bir mahkeme kararının da bulunması nedeniyle derdestlik iddiasının da asıl davanın görüleceği yargı yerinde değerlendirilmesi gerektiğinin anlaşıldığı gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş, verilen karara davacı vekilince yapılan itiraz Bakırköy 7. Sulh Ceza Hâkimliğinin 04/03/2020 tarihli ve D.İş. No. 2020/1240 sayılı kararı ile, davalı vekilince yapılan itiraz aynı Hakimliğin 10/03/2020 tarihli ve D.İş. No.

2020/1356sayılı kararı ile kesin olarak reddedilmiştir.

7. Davacı vekili, bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B İdari Yargıda

8. **Ankara 13. İdare Mahkemesi 12/08/2020 tarihli ve E.2020/1153, K.2020/1366 sayılı kararı**ile; 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacak olması nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Kanun hükümleri dikkate alınacağından, 4250 sayılı Kanun uyarınca verildiği noktasında bir duraksama bulunmayan dava konusu idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünün, anılan Kanun'un 27/1. madde ve fıkrası uyarınca adli yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine karar vermiş, davacı vekilinin istinaf istemi Ankara Bölge İdare Mahkemesi 10. İdari Dava Dairesinin 10/12/2020 tarihli ve E.2020/3050, K.2020/2821 sayılı kararı ile reddedilerek anılan kararın onanmasına kesin olarak karar verilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

9. 4733 sayılı Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkol Piyasasının Düzenlenmesine Dair Kanun'un*"Cezai hükümler"* başlıklı 8. maddesinin beşinci fıkrasının 24/5/2013 tarihli ve 6487 sayılı Kanun'un 6. maddesiyle bu bentte yer alan *"veya alkollü içkilerin"* ibaresinin madde metninden çıkarıldığı (m) bendi şöyledir:

"Tütün, tütün mamulleri, etil alkol, metanol ve alkollü içkiler piyasasında Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığından gerekli izinleri alarak veya almadan mal veya hizmet üreten, işleyen, ihraç veya ithal eden, pazarlayan, alan veya satan gerçek ve tüzel kişilere aşağıda yazılı idarî yaptırımlar uygulanır:

……

m) Tütün mamulleri kullanımını ve satışını özendirici veya teşvik edici kampanya, promosyon, reklam ve tanıtım yapılmasını önlemek amacıyla Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından bu Kanun uyarınca yapılan düzenlemelere aykırı hareket edenlere otuzbin Yeni Türk Lirası idarî para cezası verilir.

10. Maddenin onuncu fıkrası ve devamı ise şöyledir:

"Bu Kanun hükümlerine göre verilen idarî yaptırım kararlarına karşı 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu hükümlerine göre kanun yoluna başvurulabilir. Ancak, idare mahkemesinde dava, işlemin tebliği tarihinden itibaren on beş gün içinde açılır. İdare mahkemesinde iptal davası açılmış olması, kararın yerine getirilmesini durdurmaz.

İdarî yaptırımlara ilişkin olarak bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümleri uygulanır."

11. 4250 sayılı İspirto ve İspirtolu İçkiler İnhisarı Kanunu'nun 6. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"(Mülga: 11/1/2001-4619/5 md.; Yeniden düzenleme: 24/5/2013-6487/2 md.)

Alkollü içkilerin her ne surette olursa olsun reklamı ve tüketicilere yönelik tanıtımı yapılamaz. Bu ürünlerin kullanılmasını ve satışını özendiren veya teşvik eden kampanya, promosyon ve etkinlik yapılamaz. Ancak, münhasıran alkollü içkilerin uluslararası düzeyde tanıtımına yönelik ihtisas fuarları ile bilimsel yayın ve faaliyetler düzenlenebilir. Alkollü içkileri üreten, ithal eden ve pazarlayanlar, her ne surette olursa olsun hiçbir etkinliğe ürünlerinin marka, amblem ya da işaretlerini kullanarak destek olamazlar. Açık alkollü içki satışı yapmaya ilişkin izin belgesi olan işletmelerde servis amaçlı materyallerde marka, amblem ve logo kullanılabilir. Televizyonlarda yayınlanan dizi, film ve müzik kliplerinde alkollü içkileri özendirici görüntülere yer verilemez."

12. *"Cezalar"* başlıklı 7. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi şöyledir:

"Bu Kanunun 6ncı maddesinin;

a) Birinci ve ikinci fıkralarında belirtilen yasakların her birine aykırı hareket edenlere ve ilgili işletme sahiplerine, beş bin Türk Lirasından iki yüz bin Türk Lirasına kadar,

.....)

idari para cezası verilir."

13. Öte yandan; 30/03/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 06/12/2006 tarihli ve 5560 sayılı Kanun'un 31. maddesiyle değiştirilen 3. maddesi şöyledir:

" (1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında, uygulanır";

14. Kanun'un *"Başvuru yolu"* başlıklı 27. maddesinin birinci fıkrası ise şöyledir:

"İdari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç on beş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

15. Uyuşmazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın başkanlığında, Üyeler Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 05/07/2021 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, idari ve adli yargı yerleri arasında anılan Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari ve adli yargı dosyalarının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacının istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

16. Raportör-Hâkim Gülten Fatma BÜYÜKEREN'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra; gereği görüşülüp düşünüldü:

17. Dava, 4250 sayılı Kanun'un 6. maddesinin birinci fıkrasına aykırılık nedeniyle aynı Kanun'un 7. maddesinin birinci fıkrası (a) bendi uyarınca verilen 30.000TL idari para cezasının iptali istemiyle açılmıştır.

18. Olayda, ulusal bir gazetede 30/10/2009 tarihinde yayımlanan reklamın ilgili mevzuata aykırı olduğundan bahisle, davacı şirket adına, o tarihte yürürlükte olan şekli ile 4733 sayılı Kanun'un 8. maddesinin beşinci fıkrasının (m) bendi uyarınca, Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurulu tarafından verilen idari para cezasının iptali istemiyle açılan davada, Ankara 12. İdare Mahkemesinin 25/11/2010 tarihli ve E.2010/363, K.2010/1692 sayılı kararıyla davanın reddine karar verdiği, kararın Danıştay On üçüncü Dairesinin18/12/2017 tarihli ve E.2011/1234, K.2017/3974 sayılı kararıyla bozulması üzerine, Ankara 12. İdare Mahkemesinin 30/09/2019 tarihli ve E.2019/997, K.2019/1925 sayılı kararıyla bozma kararına uyularak dava konusu işlemin iptaline karar verildiği, söz konusu yargı kararı uyarınca davacı şirket hakkında 4250 sayılı Kanun uyarınca idari para cezası verildiği, 30/09/2019 tarihli ve E.2019/997, K.2019/1925 sayılı kararın temyiz edildiği ve halen Danıştay ilgili dairesinde olup kesinleşmediği anlaşılmıştır.

19. Yukarıda izah edilen düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

20. Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir kanunla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

21. Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir kanun ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni kanuna göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni kanundaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

22. Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkemenin davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

23. İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen idari para cezasının 4250 sayılı Kanun uyarınca verildiği ve 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 4250 sayılı Kanun'da da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde, bu Kanun'un idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı belirtildiğinden, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanun'un 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

24. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Bakırköy 6. Sulh Ceza Hâkimliğince verilen 18/02/2020 tarihli ve D.İş. No. 2020/1046 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Bakırköy 6. Sulh Ceza Hâkimliğince verilen 18/02/2020 tarihli ve D.İş. No. 2020/1046 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

05/07/2021 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Celal Mümtaz	Şükrü	Mehmet	Birol
AKINCI	BOZER	AKSU	SONER

Üye	Üye	Üye
Aydemir	Nurdane	Ahmet
TUNÇ	TOPUZ	ARSLAN